

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 7093/2021
03.12.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић, Иване Рађеновић, Бранка Станића и Татјане Матковић Стефановић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Марина Савић, адвокат из ..., против тужене „UniCredit Bank Srbija“ АД Београд, чији је пуномоћник Тијана Воротовић, адвокат из ..., ради утврђења ништавости и стицања без основа, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду Гж 10749/20 од 29.01.2021. године, у седници одржаној 03.12.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужене, изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду Гж 10749/20 од 29.01.2021. године, као изузето дозвољеној.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Вишег суда у Београду Гж 10749/20 од 29.01.2021. године и пресуда Првог основног суда у Београду П 9646/19 од 05.12.2019. године, тако што се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев којим је тужилац тражио да се утврди да је ништава и да не производи правно дејство одредба члана 9.1 (и) Уговора о готовинском кредиту број ..., закљученог 14.11.2018. године између тужиоца и тужене, која гласи: „фиксну једнократну накнаду за обраду кредитног захтева од 1,00% од износа одобреног кредита, односно минимум 1.600,00 динара“ и да се тужена обавезе да му на име стицања без основа незаконито плаћене накнаде за обраду кредита исплати износ од 11.000,00 динара са законском затезном каматом од 14.11.2018. године до исплате, као и његов захтев за накнаду трошкова поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженој накнади трошкове целог поступка у износу од 43.500,00 динара у року од 8 дана од дана пријема отправка ове пресуде.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 9646/19 од 05.12.2019. године, која је исправљена решењем истог суда П 9646/19 од 04.02.2020. године, ставом првим изреке утврђено је да је ништава и да не производи правно дејство одредба члана 9.1 (и) Уговора о готовинском кредиту број ..., закљученог 14.11.2018. године између тужиоца и тужене, која гласи: „фиксну једнократну накнаду за обраду кредитног захтева од 1,00% од износа одобреног кредита, односно минимум 1.600,00 динара“. Ставом другим изреке тужена је обавезана да тужиоцу на име стицања без основа незаконито плаћене накнаде за обраду кредита исплати износ од 11.000,00 динара са

законском затезном каматом од 14.11.2018. године до исплате. Ставом трећим изреке обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка од 24.180,00 динара.

Пресудом Вишег суда у Београду Гж 10749/20 од 29.01.2021. године, ставом првим изреке одбијена је жалба тужене и потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П 9646/19 од 05.12.2020. године, која је исправљена решењем истог суда П 9646/19 од 04.02.2020. године. Ставом другим изреке одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права са позивом на одредбу члана 404. ЗПП.

Одлучујући о дозвољености ревизије у смислу члана 404. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 72/11, 55/14, 87/18 и 18/20), Врховни касациони суд је оценио да су испуњени услови за одлучивање о посебној ревизији тужене ради уједначавања судске праксе, па је на основу члана 404. став 2. тог закона одлучио као у ставу првом изреке.

Одлучујући о ревизији на основу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија тужене основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је као корисник кредита са туженом као даваоцем кредита закључио Уговор о готовинском кредиту број ... од 14.11.2018. године, којим је тужиоцу одобрен кредит. Одредбом члана члана 9.1 (и) наведеног уговора тужилац се обавезао да плати фиксну једнократну накнаду за обраду кредитног захтева од 1,00% од износа одобреног кредита, односно минимум 1.600,00 динара. У обрасцу понуде за кредит у члану 3.3 наведена је врста и висина свих накнада и других трошкова који падају на терет корисника кредита, а између осталог и минимална накнада за обраду кредитног захтева 1,00% – 11.000,00 динара (фиксно).

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су усвојили тужбени захтев, налазећи да је предметна одредба уговора о кредиту ништава јер је противна одредбама чланова 46, 47, 103 и 1065. ЗОО, будући да тужиоцу, као кориснику није предочено уговорном одредбом нити у предуговорној фази на шта се ове накнаде односе, због чега клијент није био у прилици да зна шта чини противпрестацију банке и због чега се обавезује да плаћа накнаду, а није било могуће утврдити висину и сруктуру стварних трошкова обраде кредитног захтева и пуштања кредита у коришћење, закључивши да тужилац има право на враћање наплаћеног по ништавој одредби на основу чланова 104. и 214. ЗОО са законском затезном каматом од дана стицања с обзиром да је банка несавестан стицалац.

По оцени Врховног касационог суда становиште нижестепених суда засновано је на погрешној примени материјалног права.

Према члану 103. став 1. Закона о облигационим односима (ЗОО) уговор је ништав ако је противан принудним прописима, јавном поретку или добрим обичајима, а на ништавост суд пази по службеној дужности на основу члана 109. истог закона.

Према одредби члана 1065. Закона о облигационим односима, уговором о кредиту банка се обавезује да кориснику кредита стави на располагање одређени износ новчаних средстава, на одређено или неодређено време, за неку намену или без утврђене намене, а корисник се обавезује да банци плаћа уговорену камату и добијени износ новца врати у време и на начин како је утврђено уговором. Уговор о кредиту се закључује у писменој форми што значи да се у писаном тексту уговора мора утврдити износ кредитних средстава, као и услови давања, коришћења и враћања кредита (члан 1066).

Право банке да обрачунава трошкове и накнаде банкарских услуга поводом закљученог уговора о кредиту произилази из члана 43. Закона о банкама, којим је прописана могућност јединственог начина обрачуна и објављивања трошкова, камата и накнада банкарских услуга и то нарочито по основу депозитних и кредитних послова. Ово право банке је регулисано и подзаконским актима и то Одлуком о условима и начину обрачуна ефективне каматне стопе и изгледу и садржини образаца који се уручују кориснику („Службени гласник РС“, број 65/11), која је донета на основу одредаба Закона о заштити корисника финансијских услуга („Службени гласник РС“, број 36/11 и 139/14), који се примењује од 05.12.2011. године, па тако и у конкретном случају с обзиром да је предметни уговор о кредиту закључен 14.11.2018. године.

Према томе, банка има право на наплату трошкова и накнада банкарских услуга у вези са реализацијом кредита, али је таква одредба уговора правно ваљана под условом да је банка у предуговорној фази информисала корисника кредита о врсти и висини свих накнада и других трошкова који падају на терет корисника кредита, понудом која је то садржала, уз одређење да ли су фиксни или променљиви, а ако су променљиви, периоде у којима ће се мењати и начин измене, што је прописано у одредби члана 17. став 4. тачка 10. Закона о заштити корисника финансијских услуга. Обавештавање корисника у предуговорној фази засновано је на једном од основних начела заштите корисника (право корисника на информисање), и обухвата дужност банке да кориснику пружи информације и одговарајућа објашњења о условима који се односе на (између осталог) уговор о кредиту за који је показао интересовање (у даљем тексту: понуда), на начин који ће кориснику омогућити да упореди понуде различитих давалаца истих услуга и процени да ли ови услови одговарају његовим потребама и финансијској ситуацији, али који корисника ниједног тренутка неће довести у заблуду (чланови 5. тачка 3. и 17. став 1. наведеног закона).

Сагласно овим законским одредбама у наведеној Одлуци Народне банке Србије („Службени гласник РС“, број 65/11) ближе су утврђени изглед и садржина образаца на којима се понуда уручује кориснику, па је банка дужна да кориснику кредита пре закључења уговора уручи понуду сачињену на одговарајућем обрасцу (образац 1Б-основни подаци о кредиту) који у тачки 3. обухвата трошкове кредита, а у тачки 3.3 врсту и висину свих накнада и других трошкова који падају на терет корисника кредита (очекивани трошкови у динарима исказују се у апсолутном износу).

Према утврђеном чињеничном стању у понуди поводом предметног уговора о кредиту, у члану 3.3 утврђена је врста и висина свих накнада и других трошкова који падају на терет корисника кредита, а између осталог и минимална накнада за обраду кредитног захтева фиксно 1,00% од износа кредита, односно 11.000,00 динара, што одговара и садржини спорне уговорне одредбе којом се тужилац као корисник кредита обавезао да даваоцу кредита плати фиксну фиксну једнократну накнаду за обраду кредитног захтева од 1,00% од износа одобреног кредита. Како је тужилац, садржином наведене понуде у предуговорној фази, обавештен о врсти и висини накнаде која пада на његов терет, то банка није била у обавези да доказује структуру ове накнаде нити од чега се састоји, нити је таква уговорна одредба неодређена у смислу чланова 8. и 19. став 1. тачка 12. Закона о заштити корисника финансијских услуга. Исказивање ове накнаде за банкарску услугу (одржавање кредита) задовољава услов одређености уговорне обавезе (врста и висина/фиксна или променљива) и у смислу члана 50. Закона о облигационим односима. Имајући у виду наведено, побијана уговорна одредба којом се корисник кредита обавезује да плати банци фиксну једнократну накнаду за обраду кредитног захтева од 1,00% од износа одобреног кредита, није противна основним начелима облигационог права, нити основним начелима заштите корисника финансијских услуга. С обзиром да побијана уговорна одредба није ништава, то тужилац неосновано потражује наплаћене новчане износе са законском затезном каматом на основу чланова 104. и 214. ЗОО.

На основу члана 416. став 1. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у ставу другом изреке.

Тужена је успела у поступку по ревизији, па јој на основу члана 165. став 2. у вези чланова 153. и 154. и 163. став 2 ЗПП припадају потребни трошкови целог поступка према оствареном успеху у спору. Висина је одмерена на име тражених трошкова за састав једног образложеног поднеска (одговора на тужбу) од стране адвоката у износу од 6.000,00 динара, заступања на једном одржаном рочишту 7.500,00 динара, састав жалбе 12.000,00 динара, као и 18.000,00 динара за састав ревизије од стране адвоката, све према Адвокатској тарифи важећој у време предузимања ових парничних радњи, док трошак судских такси није признат јер захтев није опредељен у смислу члана 163. став 2. ЗПП, због чега је у смислу одредбе члана 165. став 1. ЗПП одлучено као у ставу трећем изреке.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић